

گفت و شنود فضل الرحيم رحيم،

با فرشته سما،

آوازخوان خوش صدا و غزلسرای با نام کشور ما افغانستان

خانم فرشته سما، اینک دو دهه است که دور از وطن آبائی اش افغانستان، در کشور آلمان، زنده گی میکند. در این مدت ارایه های هنری او نه به شمار روز ها بلکه با دقت و کیفیت ماندگار هنری همراه بوده که به همین دلیل است که دل دوستداران موسیقی را هر آهنگش مجذوب خود ساخته است. گفت و شنودی داشتیم پیرامون فعالیت هنریش که تو صاحب دل خواننده را فرا می خوانم به خوانش متن این گفت و شنود:

رحيم - چی چیزی و یا چی انگیزهء باعث شد تا شما سراغ موسیقی را بگیرید؟

سما - شوق و علاقه سرشار و استعداد خودم باعث شد که من سراغ موسیقی را بگیرم.

رحيم - موسیقی را چگونه و نزد کیهآموختید؟

سما - آموختن موسیقی آخر ندارد. من در قدم اول خودم کوشش کردم تا نواختن آرمونیه را بیاموزم بعداً عشق و علاقه که به موسیقی داشتم سفری به پاکستان، کردم و استاد غلام علی غزل خوان را از نزدیک ملاقات نمودم و نخستین اساسات موسیقی را از او آموختم چند سال بعد از استاد فتح علی خان، که به جرمنی، تشریف آورده بودند و قرار بود که کورس موسیقی را در شهر هامبورگ افتتاح

نمایند من زمینه را مساعد دیده و رسم شاگردی را بجا آوردم و دوباره به آموختن اساسات موسیقی ادامه دادم. متأسفانه استاد همیشه در جرمنی حضور ندارند تا من همواره به تعلیم موسیقی بپردازم.

رحیم - از نخستین روزهای که تازه آموختن آرمونیه را فرا گرفته بودید و همزمان گاه گاهی زمزمه هم می کردید، عکس العمل ماحول شما آیا تشویق کننده بود و یا محدودیتهای فرا راه تمرینات تان وجود داشت؟

سما - در فامیل محدودیت های زیادی وجود داشت. ولی در محیط بیرون همچنان تشویق و استقبال زیاد شده ام. نظر من در باره تشویق تنها واه واه گفتن و کف زدن نیست. تشویق اصلی آنست که یک کودک با استعداد در هر عرصه که باشد نزد معلم درست برده شود تا علماً کار را بیاموزد.

رحیم - از آوازخوانان مطرح کشورما کار هنری و آواز کدام یک از آنها را در کار و سلیقه هنری خود تاثیر گذار می دانید و چرا؟

سما - در کار و سلیقه هنری من آواز خوانان کشورما تاثیر گذار نبوده زیرا من از اول علاقه به استادان و هنرمندان بزرگ هند و پاکستان داشتم.

رحیم - شما بیشتر در تصنیف آهنگهای تان اشعار کدام یک از شاعران کشورما را انتخاب نموده اید و کمپوز کی ها را خوانده اید؟

سما - تصنیف از شاعران معاصر محترم دکتر اسد الله حبیب، محترم شهبال، ماهرخ نیاز و از شاعران برگزیده مولانا، بیدل، حافظ، سعدی و دیگر شاعران گذشته انتخاب نمود ام. آهنگهای از استاد هاشم، استاد فتح علی خان، الفت آهنگ و غلام علی حیدر و غیره را خواندم.

رحیم - آیا گاهی تصنیف و یا آهنگی ساخته اید؟

سما - من خودم تصنیف و آهنگی نساخته ام، زیرا تصنیف ساختن و آهنگ ساختن هنر جداگانه است.

رحیم - شما که دور از وطن در دیار غربت قرار دارید به عنوان هنرمند و آوازخوان از مشکلات جدی که به آن مواجه هستید بگویید البته هدفم در عرصه کار های هنری تان است؟

سما - مشکلات آوازخوان های بیرون از افغانستان، بیشتر است. چرا که آوازخوانان و نوازندگان در یک کشور زندگی نمی کنند جمع آوری هنرمندان و یا نوازندگان پول زیاد کار دارد و جای تمرین مساعد کم است و تمرین موسیقی و آواز بلند سبب ناراحتی همسایه ها میشود. در افغانستان، جمع آوری نوازندگان مصرف ثبت صدا و تصویر و حق الزحمه کمپوزیتور و آهنگساز و منتاژ فلم و نشرات آهنگ ها همه بدوش تلویزیون و رادیو بود. حتا آواز خوان ها از هر آهنگ خود حق الزحمه دریافت میکردند. در غربت هرکس پول زیاد داشت تعداد ویدیو و فعالیت هنری بیشتر دارد. ترتیب و تنظیم و مصرف همه همه بدوش خود هنر منداست.

رحیم - از کارها و همکاری های که در این عرصه با آوازخوانان و هنرمندان کشور ما داشتید بگویید؟

سما - متأسفانه با آوازخوانان کشور همکاری نداشته ام و چند باری که برنامه های بزرگ هنری برگزار شده و دید وادیدها صورت گرفته، خاطره خوشی از آنها ندارم. چرا که حسادت نشان داده اند. ولی من شخصاً با هیچ آوازخوانی حسادت ندارم و موفقیت شانرا میخواهم.

با هر دلی که شاد شود شاد میشوم

آباد هر که گشت من آباد میشوم

(فانی)

ولی با نوازندگان کشور کنسرت های در کشورهای مختلف و همچنان در ثبت سی - دی و برنامه های هنری و فرهنگی همکاری خوبی داشتیم.

رحیم - با این همه سالها سر و کار داشتن با موسیقی اگر از شما بپرسم که "موسیقی یعنی چی" پاسخ شما در این زمینه چیست؟

سما - معنی لغوی موسیقی که از یونان قدیم آمده یعنی تقویه روح. اولین معلم موسیقی طبیعت است و از صدا های برگ درختان و شرشر آب صدای پرنده گان و غیره گرفته شده. موسیقی بنظر من یک نیایش و یک عبادت است. موسیقی نمودار جلوه های زنده گی و شریک غم و شادی انسانهاست. انسان نمی تواند بدون علم و هنر زنده گی کند. موسیقی بخش عمده فرهنگی زنده گی را تشکیل میدهد. موسیقی عشق بزرگ است و هنر موسیقی هدیه خداوند است.

رحیم - موسیقی در کشور ما مانند سایر هنرها حالت های پُر فراز و نشیبی داشته که ناشی از سلیقه های حاکمان در صدر قدرت بوده و می باشد. از تجربه و برداشتهای شخصی تان با توجه به سنی که شما در آن قرار دارید آیا دوره شکوفاهی و فراز موسیقی کشور ما کدام دوره و یا کدام دوره های سیاسی حاکمیت ها بوده؟

سما - برای رشد و شگوفانی موسیقی دولت ها پلان های دراز مدت و اساسی در سطح کشور هرگز نداشته بطور مثال کورس های آموزش موسیقی و تربیت آواز و تدریس موسیقی در مکاتب. در تمام افغانستان، یک فاکولتهء موسیقی وجود نداشت. ولی در حلقه های شخصی آموختن موسیقی نزد استادان خرابات امکان داشت. در زمان حکومت دکتر نجیب الله، توجه به حال و احوال هنرمندان تا اندازهء صورت گرفته بود. به عقیده من بجائیکه دولت های مختلف خدمتی به موسیقی کرده باشند موسیقی در خدمت قدرت مندان و شاهان بوده.

رحیم - وضع موجود موسیقی کشور ما را چگونه ارزیابی می نمایید و برای بهتر شدن رشد کیفی موسیقی چی پیشنهاد های دارید؟

سما - بدبختانه که جنگ های دراز مدت تاثیر ناگواری روی فرهنگ و موسیقی گذاشته. موسیقی ما به یک آشفته بازار مبدل گردیده. اگر موسیقی را مثل یک درخت تصور کنیم کلاسیک ریشه آن میباشد که متاسفانه ریشه آن خشک شده و یک شاخه آن غزل است هم در حالت خشکیدن است. موسیقی شرقی و غربی و محلی همه مکس شده و کیفیت و اصالت موسیقی از بین رفته و آواز خوانی که هنر شنیدنی است قربانی هنر رقص گردیده و بخش رقص آن قویتر و آواز خوانی آن ضعیف تر اجرا می شود. آهنگ های نو که پیشکش میشود اضافه تر زیر تاثیر موسیقی محلی قرار دارد خوشبختانه تعصبات تا اندازهء کاهش یافته و ذهنیت مردم برای پذیرش ارزش های هنری مساعد تر شده.

بیدل تو جنون کن وزین ورطه بدر زن

عالم همه زندانی تقلید و رسوم است

در زمینه من پیشنهاد می نمایم که: دولت فعلی باید سیاست هنری خود رامعین کند وظیفه وزارت اطلاعات و فرهنگ اینست که شرایط آموزش موسیقی را برای بهبود و رشد کار آماده سازد. تا جائیکه دیده میشود سرمایه داران و تلویزیون داران هنر موسیقی را برای تبلیغ و سلیقهء خود پیش میبرند. هزار مسابقه دایر کنند این به نظر من برای رشد موسیقی تاثیر گزار نیست ولی برای شهرت و سر زبان افتادن هنرمندان کمک میکند.

رحیم - از کار های که روی دست دارید لطفاً بگویید؟

سما - فعلاً روی یک آهنگ کلاسیک که از ساخته های استادام است کار میکنم و دوست دارم آنرا بشکل شیر و شکر (فارسی و اردو) ثبت نمایم و بعداً، به ثبت ویدیویی آن بپردازم. و ضمناً چند کنسرتی هم برایم پیشنهاد گردیده که انشاءالله به وقت معین اجرا خواهم کرد.

رحیم - در تهیه پخت و پز غذا بیشتر دوست دارید که کدام غذای دلخواه تانرا به اعضای فامیل تهیه نمایید؟

سما - غذائی افغانی و ایرانی را بیشتر دوست دارم ولی بهتر است در قسمت صحتی و سالم بودن غذا توجه شود.

رحیم - اگر روزی شما به یک باغ پُر از گل های رنگارنگ و مختلف بروید چشمان تان در جستجوی چی نوع گل با کدام رنگ خواهد بود؟

سما - زیبایی و طبیعت را خیلی دوست دارم و در قسمت گلها رنگ های شاعرانه و کم حال را دوست دارم.

رحیم - اگر شما به یک باغ پُر از میوه های رقم، رقم بروید در بین انواع مختلف میوه ها کدام میوه را انتخاب می کنید؟

سما - از میوه ها انار، آلبالو و توت را بیشتر دوست دارم.

رحیم - بهترین چیزیکه موجب خرسندی شما می شود کدام است؟

سما - کمک به انسان های که نیاز دارند- انسان دوستی و صداقت.

رحیم - با سپورت مناسبات شما چگونه است؟

سما - ورزش برای همه ضروریست اما برای آوازخوان برای قوی ساختن نفس خیلی موثر است. من از شنا و ورزش در ستودیوی سپورت خوشم می آید.

رحیم - آرزو و چی پیام و یا گفتنی دارید؟

سما - آرزوی من از کسانی که سرنوشت کشور و مردم را بدست دارند اینست که دلسوزانه به مردم درد دیده ما برسند و خدمت کنند، خوشبختی خانه به خانه در افغانستان برود و دروازه های مردم ما را تک، تک بزنند.

محترم آقای رحیم، از توجه و محبت شما قلباً متشکرم، محبت شما مشوق ماست. فرشته سما یک دنیا تشکر از شما خانم فرشته سما، که به پرسشهایم پاسخ گفتید.

فضل الرحیم رحیم

۲۰۱۰ . ۱۱ . ۰۶